

**Строки досудового
розслідування:
актуальні питання
обчислення та
продовження**

Строки досудового розслідування

Починаючи з 15.03.2018 (Закон України № 2147-VIII від 03.10.2017 - зміни не мають зворотної дії в часі та застосовуються до справ, по яким відомості про кримінальне правопорушення, внесені в Єдиний реєстр досудових розслідувань після введення в дію цих змін - див. пункт 4 § 2 розділу 4),

строк досудового розслідування обчислюється з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань до дня звернення до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності або до дня ухвалення рішення про закриття кримінального провадження

Рекомендовані норми для обчислення строків досудового розслідування та їх продовження щодо кримінального проступку та щодо злочину

- ст. 2 КПК
- п. 21 ч. 1 ст. 7, ст. 28 КПК
- ст. 113, ст. ст. 114-116 КПК
- ст. 215, ст. 217, ст. 219 КПК
- ч. 9, ч. 10 ст. 284 КПК
- ст. 294, ст. 295, ст. 295-1, 298-5 КПК
- п. 2 ст. 303 КПК
- п. 2 ч. 3 ст. 314 КПК

Із внесенням до КПК змін Законами України № 2147-VIII від 03.10.2017, № 2617-VIII від 22.11.2018, № 720-IX від 17.06.2020

□ **Законодавець визначив строки досудового розслідування:**

- а) з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до ЄРДР до дня повідомлення особі про підозру (ч.2 ст. 219 КПК);
- б) з дня повідомлення особі про підозру (ч. 3 ст. 219 КПК);

□ **виокремив строки досудового розслідування у кримінальних провадженнях:**

- а) щодо проступків (пункти 1-3 ч. 3 ст. 219 КПК);
- б) щодо злочинів (п. 4 ч. 3 ст. 219 КПК);

□ **визначив загальні строки досудового розслідування у кримінальних провадженнях щодо проступків та щодо злочинів, в тому числі:**

- а) при зупиненні кримінальних проваджень (ч. 5 ст. 219 КПК),
- б) при об'єднанні кримінальних проваджень (ч. 6, 7 ст. 219 КПК);

□ **передбачив можливість та порядок неодноразового продовження строків досудового розслідування злочину до моменту повідомлення особі про підозру - слідчим суддею (ч.1 ст. 294, ст. 219 КПК);**

□ **визначив можливість, порядок, підстави продовження строку досудового розслідування з дня повідомлення особі про підозру в межах визначених загальних строків – прокурором, слідчим суддею (ст. 294, 295, 295-1, 298-5 КПК)**

Прямий взаємозв'язок норм для обчислення строків досудового розслідування

- **ч. 5 ст. 219, ст.280, ст. 282 КПК** Строк із дня винесення постанови про зупинення кримінального провадження до винесення постанови про його відновлення **не включається** у строк досудового розслідування
- **УВАГА! Абз. 2 ч. 5 ст. 219 КПК** Строк із дня винесення постанови про зупинення кримінального провадження до дня її скасування слідчим суддею **включається** у строки, передбачені ст. 219 КПК
- **ч. 4 ст. 298-5, ст.280, ст. 282 КПК** Строк із дня винесення постанови про зупинення кримінального провадження до дня її скасування слідчим суддею або винесення постанови про відновлення кримінального провадження **не включається** до строків дізнання, передбачених ст. 298-5 КПК
- **п. 2 ст. 303 КПК** Право оскаржити на досудовому розслідуванні до слідчого судді рішення слідчого, прокурора про зупинення досудового розслідування

Прямий взаємозв'язок норм для обчислення строків досудового розслідування

- **ч. 5 ст. 219, ст. 290 КПК** Строк ознайомлення з матеріалами досудового розслідування сторонами кримінального провадження в порядку, передбаченому статтею 290 цього Кодексу, не включається у строк досудового розслідування)
- **УВАГА! Ч. 5 ст. 219 КПК** не застосовується до порядку обчислення строку дії запобіжного заходу у разі ознайомлення з матеріалами досудового розслідування сторонами кримінального провадження (ч. 6 ст. 181, ч. 7 ст. 194, ч. 4 ст. 196, ст. 197, ст. 203 КПК)

Прямий взаємозв'язок норм для обчислення строків досудового розслідування

- **п. 2 ч. 3 ст. 314 , п. 10 ч. 1 ст. 284 КПК** У підготовчому судовому засіданні суд має закрити кримінальне провадження у випадку, якщо після повідомлення особі про підозру закінчився строк досудового розслідування, визначений ст. 219 КПК, **крім випадку** повідомлення особі про підозру у вчиненні тяжкого чи особливо тяжкого злочину проти життя та здоров'я особи.
- Слідчий, прокурор зобов'язані закрити кримінальне провадження також у разі, коли строк досудового розслідування, визначений ст. 219 КПК, закінчився та жодній особі не було повідомлено про підозру.
- **Приклад: справа 757/47115/19-к** ухвала Печерського районного суду м. Києва від 03.01.2020 про закриття кримінального провадження щодо ОСОБА_1 у зв'язку з закінченням строку досудового розслідування, залишена без змін ухвалою Київського апеляційного суду від 27.05.2020: *«...аналіз положень п. 2 ч. 3 ст. 314 та п. 10 ч. 1 ст. 284 КПК дає підстави стверджувати те, що необхідність закриття кримінального провадження законодавець пов'язує виключно із фактом закінчення строків досудового розслідування, а не завершенням досудового розслідування, можливістю проведення слідчих дій, виконання вимог ст. 290 КПК, тощо...»*

Прямий взаємозв'язок норм для обчислення строків досудового розслідування

- **ст. 295-1, ст. 219, ст. 294 КПК** Порядок продовження строку досудового розслідування слідчим суддею
- **ст. 295, ст. 219, ст. 294 КПК** Порядок продовження строку досудового розслідування прокурором
- **ст. 298-5 КПК** Порядок продовження строків дізнання прокурором
- **ч. 2 ст. 217, ст. 295-1, ст. 219, ст. 294 КПК** Порядок продовження строку досудового розслідування слідчим суддею у випадку об'єднання в одне провадження матеріалів досудових розслідувань щодо кримінального проступку та щодо злочину.
Положення глави 25 КПК в такому випадку не застосовуються

Клопотання про закриття кримінального провадження у порядку ст. 284 КПК

- ***Якщо закінчилися строки досудового розслідування з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань до дня повідомлення особі про підозру, встановлені ч. 1 ст. 219 КПК, **слідчий суддя може винести ухвалу про закриття кримінального провадження за клопотанням** іншої особи, права чи законні інтереси якої обмежуються під час досудового розслідування, або її представника (статтю 284 доповнено новою частиною 9 згідно із Законом [№ 2548-VIII від 18.09.2018](#))***

- ***Інша особа, права чи законні інтереси якої обмежуються під час досудового розслідування, - особа, стосовно якої (в тому числі щодо її майна) здійснюються процесуальні дії, визначені КПК (п. 16-1 ст. 3 доповнено згідно із Законом [№ 2213-№ 2213-VIII № 2213-VIII від 16.11.2017](#))***

Клопотання про закриття кримінального провадження у порядку ст. 284 КПК України

ВАЖЛИВО ! ч. 9 ст. 284 КПК не залежить від звернення до слідчого, прокурора з клопотанням щодо закриття провадження і відрізняється від норми щодо права оскарження відмови слідчого, **дізнавача**, прокурора в задоволенні клопотання про закриття кримінального провадження, передбаченого п.11 ч.1 ст. 303 КПК України

Апеляційне оскарження

- Під час досудового розслідування можуть бути оскаржені в апеляційному порядку ухвали слідчого судді про закриття кримінального провадження на підставі [ч. 9 ст. 284 КПК](#) (п. 13 ч. 1 ст. 309 КПК згідно із Законом [№ 2548-VIII від 18.09.2018](#))
- Ухвала суду про закриття кримінального провадження (в тому числі у підготовчому судовому засіданні у визначених випадках, якщо після повідомлення особі про підозру закінчився строк досудового розслідування - п. 2 ч. 3 ст. 314, п. 10 ч. 1 ст. 284 КПК, може бути оскаржена в апеляційному порядку (ч. 10 ст. 284 КПК)

Строк досудового розслідування

з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань до дня повідомлення особі про підозру становить:

- дванадцять місяців** - у кримінальному провадженні щодо нетяжкого злочину
- вісімнадцять місяців** - у кримінальному провадженні щодо тяжкого або особливо тяжкого злочину (ч. 2 ст. 219 КПК в редакції Закону № 2617-VIII від 22.11.2018)

З дня повідомлення особі про підозру досудове розслідування повинно бути закінчено:

- **протягом 72 годин** - у разі повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального проступку або затримання особи в порядку, передбаченому ч. 4 ст. 298-2 КПК
- **протягом 20 діб** - у разі повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального проступку у випадках, якщо підозрюваний не визнає вину або необхідності проведення додаткових слідчих (розшукових) дій, або вчинення кримінального проступку неповнолітнім
- **протягом 1 місяця** - у разі повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального проступку, якщо особою заявлено клопотання про проведення експертизи у випадку, передбаченому ч. 4 ст. 298-4 КПК
- **протягом 2 місяців** з дня повідомлення особі про підозру у вчиненні злочину (ч. 3 ст. 219 КПК в редакції Закону № 2617-VIII від 22.11.2018)

При обчисленні строку досудового розслідування

із дня повідомлення особі про підозру
**необхідно з'ясувати наявність в
цьому ж кримінальному провадженні
інших підозрюваних**

- В такому випадку, обчислення строку досудового розслідування повинно відбуватися із дня повідомлення підозри першому підозрюваному в межах одного кримінального провадження

Продовження строку досудового розслідування

- Строк досудового розслідування може бути продовжений у порядку, передбаченому параграфом 4 глави 24 КПК

- *При цьому, загальний строк досудового розслідування не може перевищувати:*
- одного місяця з дня повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального проступку у випадках, передбачених пунктами 1 і 2 частини третьої ст. 219 КПК
- шести місяців із дня повідомлення особі про підозру у вчиненні нетяжкого злочину;
- дванадцяти місяців із дня повідомлення особі про підозру у вчиненні тяжкого або особливо тяжкого злочину (ч. 4 ст. 219 КПК в редакції Закону № 2617-VIII від 22.11.2018)

За змістом ст. 294 КПК передбачено:

- **можливість та порядок неодноразового продовження строків досудового розслідування злочину** до моменту повідомлення особі про підозру - слідчим суддею (ч. 1 ст. 294 КПК);
- можливість, порядок, підстави продовження строку досудового розслідування з дня повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального проступку – прокурором (ч. 2 ст. 294 КПК);
- можливість, порядок, підстави продовження строку досудового розслідування з дня повідомлення особі про підозру у вчиненні злочину в межах визначених загальних строків:
 - а) відповідним прокурором – до трьох місяців (у випадках, визначених п. 1 ч. 3 ст. 294, 295 КПК)
 - б) слідчим суддею – до шести місяців, до дванадцяти місяців (у випадках, визначених п. 2, 3 ч. 3 ст. 294, 295-1 КПК)

«Складність кримінального провадження» при продовженні строку досудового розслідування злочину

Строк досудового розслідування злочину може бути продовжений до трьох місяців, якщо його неможливо закінчити внаслідок складності провадження, до шести місяців - внаслідок особливої складності провадження, до дванадцяти місяців - внаслідок виняткової складності провадження (ч. 4 ст. 294 КПК)

- Вказана норма є оціночною, та не містить чітких критеріїв розмежування складності, особливої та виняткової складності провадження
- Термін «складність кримінального провадження» вживається в п. 1 ч. 3 ст. 28 КПК в якості одного з критеріїв для визначення розумності строків кримінального провадження, а саме: складність кримінального провадження визначається з урахуванням кількості підозрюваних, обвинувачених та кримінальних правопорушень, щодо яких здійснюється провадження, обсягу та специфіки процесуальних дій, необхідних для здійснення досудового розслідування тощо.
- Конституційний Суд України в рішенні у справі про розгляд судом окремих постанов слідчого від 30.01.2003 № 3-рп/2003 вказав, що поняття «розумний строк досудового слідства» є оціночним, тобто таким, що визначається у кожному конкретному випадку з огляду на сукупність усіх обставин вчинення і розслідування злочину (злочинів). Визначення розумного строку досудового слідства залежить від багатьох факторів, включаючи обсяг і складність справи, кількість слідчих дій, число потерпілих та свідків, необхідність проведення експертиз та отримання висновків тощо. Але за будь-яких обставин строк досудового слідства не повинен перевищувати меж необхідності. Досудове слідство повинно бути закінчено в кожній справі без порушення права на справедливий судовий розгляд і право на ефективний засіб захисту, що передбачено ст. ст. 6,13 Конвенції про захист прав людини та основних свобод.

Продовження строку досудового розслідування кримінального проступку

- У разі необхідності проведення додаткових слідчих і розшукових дій **строк дізнання може бути продовжений прокурором до тридцяти днів.** Про продовження строку дізнання прокурор виносить постанову (ч. 1 ст. 298-5 КПК)
- До компетенції слідчого судді розгляд таких клопотань не віднесено

Рішення слідчого судді за клопотанням прокурора або слідчого про продовження строку досудового розслідування :

1) ухвала про повернення клопотання прокурору, слідчому – у випадках:

якщо клопотання подано без додержання вимог ч. 2 ст. 295-1 КПК:

а) щодо змісту клопотання (абз. 1, абз. 2 ч. 2 ст. 295-1);

б) до клопотання не додані:

- оригінали або копії документів та інших матеріалів, якими прокурор, слідчий обґрунтовує доводи клопотання,

- витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань щодо кримінального провадження, в рамках якого подається клопотання;

в) у клопотанні прокурором, слідчим не зазначено найкоротший строк, достатній для потреб досудового розслідування (абз. 3 ч. 2 ст. 295-1 КПК);

2) ухвала про відмову у задоволенні клопотання про продовження строку досудового розслідування до повідомлення особі про підозру – у випадках:

а) його протиправності та необґрунтованості (ч. 4 ст. 295-1 КПК);

Рішення слідчого судді за клопотанням прокурора або слідчого про продовження строку досудового розслідування :

3) ухвала про відмову у задоволенні клопотання про продовження строку досудового розслідування після повідомлення особі про підозру – у випадках:

а) якщо слідчий не доведе, що додатковий строк необхідний:

- для отримання доказів, які можуть бути використані під час судового розгляду,

- або для проведення чи завершення проведення експертизи,

б) за умови, що ці дії не могли бути здійснені чи завершені раніше з об'єктивних причин,

в) а також якщо досліджені під час вирішення цього питання обставини свідчать про відсутність достатніх підстав вважати, що сталася подія кримінального правопорушення, яка дала підстави для повідомлення про підозру, та/або підозрюваний причетний до цієї події кримінального правопорушення (ч. 5 ст. 295-1 КПК);

4) ухвала про продовження строку досудового розслідування, яка

повинна відповідати загальним вимогам до судових рішень, передбачених цим Кодексом, а також містити новий визначений строк досудового розслідування (ч. 8 ст. 295-1 КПК)

**Об'єднання і виділення матеріалів досудового
розслідування щодо кримінального проступку та
щодо злочину**

- **НОВЕЛА** : *Не можуть бути об'єднані в одне провадження* матеріали досудових розслідувань щодо кримінального проступку та щодо злочину, **крім випадків**, коли це може негативно вплинути на повноту досудового розслідування та судового розгляду
- У таких випадках розслідування злочину та кримінального проступку здійснюється за правилами досудового слідства
- Положення глави 25 КПК «Особливості досудового розслідування кримінальних проступків» в такому разі не застосовуються
- (Частина друга статті 217 КПК із змінами, внесеними **згідно із Законом [№ 2617-VIII від 22.11.2018](#)**)

Обчислення строку досудового розслідування при об'єднанні і виділенні матеріалів досудового розслідування

- *Днем початку досудового розслідування* у провадженні, виділеному в окреме провадження, є день, коли було розпочато розслідування, з якого виділено окремі матеріали
 - *Днем початку досудового розслідування* у провадженні, в якому *об'єднані матеріали* кількох досудових розслідувань, є день початку розслідування того провадження, яке розпочалося раніше
- (Статтю 217 доповнено частиною сьомою згідно із Законом [№ 2147-VIII від 03.10.2017](#) - зміни не мають зворотної дії в часі та застосовуються до справ, по яким відомості про кримінальне правопорушення, внесені в Єдиний реєстр досудових розслідувань після введення в дію цих змін, тобто , *починаючи з 15.03.2018* - див. пункт 4 § 2 розділу 4 [Закону](#) України № 2147-VIII від 03.10.2017)

Визначення загального строку досудового розслідування при об'єднанні і виділенні кримінальних проваджень

□ Загальний строк досудового розслідування при об'єднанні кримінальних проваджень у порядку, передбаченому [статтею 217](#) КПК, визначається:

- 1) у провадженнях, які розслідувалися в один проміжок часу, - шляхом поглинання меншого строку більшим;
- 2) у провадженнях, які розслідувалися в різні проміжки часу, - шляхом додавання строків досудового розслідування по кожному із таких проваджень, які не пересікаються, в межах строків досудового розслідування злочину, який передбачає найбільш тривалий строк досудового розслідування з урахуванням можливості його продовження, передбаченої ч. 2 ст. 219 КПК (ч. 6 ст. 219 КПК)

□ Обрахований відповідно до ч. 4 ст. 219 КПК загальний строк досудового розслідування в об'єднаному кримінальному провадженні визначається прокурором, зазначеним у ч. 4 ст. 295 КПК, про що ним виноситься відповідна постанова. У разі необхідності одночасно з обрахуванням загального строку в об'єднаному кримінальному провадженні може бути вирішено питання його продовження (ч. 7 ст. 219 КПК)

УВАГА !

**Строк досудового розслідування, що закінчився,
поновленню не підлягає (ч. 5 ст. 294 КПК)**

У разі відмови в задоволенні клопотання про продовження строку досудового розслідування прокурором (ч. 9 ст. 295 КПК) або слідчим суддею (ч. 7 ст. 295-1 КПК) прокурор зобов'язаний протягом п'яти днів здійснити одну з дій, передбачених ч. 2 ст. 283 КПК, а саме:

- закрити кримінальне провадження;
- звернутися до суду з клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності;
- звернутися до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного.